

Ondernemingsraden onderzocht

Bruin, Erna e.a. 'Scholing, begeleiding en ondersteuning van ondernemingsraden. Verslag van een uitgebreid GBIO-onderzoek' Reed Business Information. Den Haag, 2003. ISBN 90 5901 223 X (Prijs € 15)

Ondernemingsraden zijn onvoldoende deskundig om goed mee te praten over het strategisch beleid. De bagage van OR-leden reikt niet verder dan een toetsende rol ten aanzien van personeelsmanagement. Bestuurders signaleren dat hun OR om méér informatie blijft vragen in plaats van standpunten in te nemen. OR'en maken minder gebruik van deskundigen dat zij zelf wenselijk vinden. Interne deskundigen worden door de OR weinig om ondersteuning gevraagd. De OR kiest voor een 'onpartijdige' externe. Alleen op het gebied van de arbeidsomstandigheden is er een ander beeld.

Volgens de OR'en zelf en hun bestuurders doen zich bij arbeidsomstandigheden/arbozorg de minste kennislacunes voor. Ruim de helft van de OR'en schakelt de deskundigheid van bedrijfsartsen en arbodeskundigen in. Op HRM-gebied, een kerngebied voor de medezeggenschap, gebeurt dat nauwelijks. Maar acht procent van de OR'en schakelt een HRM-deskundige in. Stafafdelingen zouden zich moeten bezinnen op hun relatie met de OR. Zeker omdat de WOR-bestuurders vinden dat de OR de interne deskundigheid meer zou moeten gebruiken. Deze conclusie trekken de auteurs overigens niet in hun aanbevelingen.

De laatste jaren is veel onderzoek gepubliceerd naar het functioneren van de Nederlandse medezeggenschap. Zij vormden een basis voor de evaluatie door de regering van de WOR.

Rond de ondernemingsraden heeft zich een marktaanbod ontwikkeld dat heel wat mensen aan het werk houdt. Op die markt speelt het Gemeenschappelijk Begeleidingsinstituut Ondernemingsraden (GBIO) een dominerende rol. Zij beheert de pot geld waaruit OR-trainingen worden gesubsidieerd. Met de subsidievoorwaarden heeft het GBIO de markt en het inhoudelijke trainingsaanbod gereguleerd. Het GBIO-kwaliteitsonderzoek concludeert al jarenlang dat OR-trainingen behoorlijke kwaliteit hebben. Toch wordt er veel geleden door cursisten. Het GBIO was niet erg ontvankelijk voor kritiek. Haar scherpe reacties stimuleren een open discussie van vakgenoten niet. In dit onderzoek worden wel stevige noten gekraakt. Ook over trainers en het scholings- en begeleidingsaanbod. De auteurs durven de echte discussie met kritische opvattingen nog niet aan. In de uitgebreide literatuurlijst zijn de spaarzame kritische artikelen zelfs niet opgenomen. Het eigen functioneren komt in dit onderzoek niet aan de orde. Dat mag misschien niet verwacht worden van een onderzoeksteam waarvan de GBIO-directeur deel uitmaakt.

Deze kritiek neemt niet weg dat het rapport heel wat uitdagingen tot discussie bevat, zeker voor de interne stafafdelingen en de externe deskundigen.

Jaap de Jong

HBO arbeidsrecht

Het schrijven van goede leerboeken voor gewone opleidingen is moeilijk. Een nieuw vakgebied moet worden toegelicht voor studenten zonder voorafgaande praktijkervaring, die ook nog enthousiast gemaakt moeten worden voor het vakgebied.

Trees Karssen, docent bij het NIVRA en adviseur/secretaris bij het Centrum Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel, kiest niet de wetten als uitgangspunt maar de volgorde waarin een werknemer de arbeidsorganisatie doorloopt. Dus eerst wordt ingegaan op het aangaan van het dienstverband, vormen van arbeids-overeenkomsten en werving en selectie.

Het hoofdstuk over het collectief arbeidsrecht vormt de overgang naar de belangrijke zaken tijdens het dienstverband, zoals arbeidstijden, vakantie en verlof, ziekteverzuim en arbeidsomstandigheden en medezeggenschap. Daarna wordt ingegaan op het beëindigen van de arbeidsverhouding, de sociale zekerheid en geschilbeslechting. Een tweede deel beschrijft de afwijkende regelingen voor ambtenaren.

Elk leerboek moet geïllustreerd zijn met praktijkvoorbeelden, en voor ijverige studenten wordt elk hoofdstuk afgesloten met opdrachten. Die zullen in de les daarna met de docent behandeld worden. De antwoorden staan natuurlijk niet in het boek. Dat maakt het voor zelfstudenten moeilijker zeker te weten dat zij het goed begrepen hebben. Gelukkig worden veel antwoorden verderop in het boek gegeven. Bovendien bevat de internetsite van de uitgever aanvullende opdrachten en een korte multiple-choice-test.

Het blijft een leerboek met schoolse teksten, maar kan in de werkpraktijk van veel professionals door zijn opbouw toch een nuttig eerste naslagwerk zijn.

Karssen, Trees, 'Arbeidsrecht, een inleiding voor het HBO'. Uitgeverij Coutinho b.v. Hilversum, 2003. ISBN 90 6283 355 9 (€ 22,50; www.coutinho.nl)

Psychische problemen

Naar schatting dertig procent van de WAO'ers, zo'n 300.000 mensen, zit thuis vanwege psychische problemen. Het vaststellen daarvan stuit op allerlei vragen en weerstanden. Alle betrokkenen, de medewerker zelf, het management en de HRM-professionals, vinden het moeilijk om psychische problemen bespreekbaar te maken. De kans dat de betrokken medewerker sociaal geïsoleerd raakt is groot. Anders dan bij fysieke problemen werkt een paar weken rust thuis averechts.

De Wet verbetering poortwachter vraagt om een snelle behandeling van ziekten om medewerkers het werk weer snel te laten hervatten. Dat is dus goed voor medewerkers met psychische problemen. De oorzaken liggen echter vaak in arbeidsconflicten, arbeidsinhoud of arbeidsvoorwaarden. Dan kunnen oplossingen alleen maar met de actieve medewerking van de werkgever gevonden worden.

Voor al die leidinggevend en interne deskundigen die zich onvoldoende raad weten bij het begeleiden van werknemers met psychische klachten biedt dit boek een handreiking. Die handreiking start met het omschrijven van het begrip psychische aandoening en de oorzaken voor psychische klachten. Na een schets van de toepassing van het traject van de Wet verbetering poortwachter op psychische klachten, wordt een praktische aanpak uitgewerkt. De auteurs slagen er in dat allemaal leesbaar en praktisch op minder dan tachtig pagina's te beschrijven.

Houtmans, Tilly en Albert Kampermann, 'Psychische problemen en de Wet verbetering poortwachter' (Serie Arbeid & Gezondheid). SDU Uitgevers, Deventer, 2003. ISBN 90 12 09832 7 (Prijs los exemplaar € 21, bij abonnement € 16,80, voor leden NVP € 14,70, www.hrm-online.nl)